

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI TA'LIM VA TARBIYALASHDA IJODKORLIK KONTSEPTSIYASI

Qodirova Nozimaxon Qaxramonjon qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada ijodkorlik erta bolalik rivojlanishining asosiy jihati bo'lib, bolalarning fikrlash, muammolarni hal qilish va o'z dunyosi bilan o'zaro munosabatini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish va tarbiyalashda ijodkorlik kontseptsiiyasi xayolot, o'zini namoyon qilish va innovatsion fikrlashni rag'batlantiradigan muhitni rivojlantirishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Innovatsion fikrlash, ijodiy ko'nikma, kognitiv rivojlantirish, badiiy ijod, ijodkorlik, muvaffaqiyat hissiy, hissiy kashfiyotlar.

Abstract: This article argues that creativity is a key aspect of early childhood development and plays a crucial role in shaping children's thinking, problem-solving, and interaction with their world. The concept of creativity in the education and upbringing of preschool children aims to develop an environment that encourages imagination, self-expression, and innovative thinking.

Keywords: Innovative thinking, creative skills, cognitive development, artistic creation, creativity, emotional success, emotional discoveries.

Аннотация: В статье утверждается, что творчество является ключевым аспектом развития ребенка в раннем детстве, играя решающую роль в формировании мышления ребенка, решении проблем и взаимодействии с миром. Концепция креативности в образовании и воспитании детей дошкольного возраста направлена на

создание среды, стимулирующей воображение, самовыражение и инновационное мышление.

Ключевые слова: Инновационное мышление, творческие навыки, когнитивное развитие, художественное творчество, креативность, эмоциональный успех, эмоциональные открытия.

Maktabgacha ta'limda ijodkorlikning asosiy jihatlari izlanish va tasavvurni rag'batlantirish yosh bolalar tabiatan qiziquvchan va tasavvurga ega. Maktabgacha ta'lim muassasasida ijodkorlik bolalarga o'z atrofini o'rganish, yangi materiallar bilan shug'ullanish, his-tuyg'ularini uyg'otadigan va tasavvurlarini uyg'otadigan mashg'ulotlarda qatnashish imkoniyatlarini ta'minlashni o'z ichiga oladi. Aniq natija yoki to'g'ri javob bo'lmagan ochiq o'yin ijodkorlikni rivojlantirish uchun kuchli vositadir. Muammolarni yechish ko'nikmalarini tarbiyalash: Ijodkorlik tanqidiy fikrlash bilan chuqur bog'langan. Ijodkorlikni rag'batlantiradigan maktabgacha ta'lim dasturlari bolalarni cheksiz fikrlashga, tajriba o'tkazishga va muammolarni bir nechta echimlarni topishga undaydi. Ushbu turdagi fikrlash kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam beradi, bolalarning fikrlashda moslashuvchan va moslashuvchan bo'lishiga yordam beradi. Mahsulot ustidan jarayonni ta'kidlash: maktabgacha ta'limda yaratish jarayoni ko'pincha yakuniy mahsulotdan muhimroqdir. O'qituvchilar yakuniy natijaga emas, balki yaratish tajribasiga e'tibor qaratishlari kerak, bu esa bolalarga qilish harakatidan zavq olishlariga imkon beradi, bu esa o'z navbatida ularning o'zini namoyon qilishi va ishonchini oshiradi, ijodiy faoliyat bolalarga his-tuyg'ularini ifodalash, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Guruhdagi badiiy loyihalar yoki hikoyalar kabi hamkorlikdagi faoliyat bolalarni birgalikda ishlashga, boshqalarni tinglashga va turli g'oyalar va qarashlarni hurmat qilishga undaydi.

San'at erta ta'limda ijodkorlikning umumiy yo'li bo'lsa-da, ijodkorlik musiqa, raqs, dramatik o'yin, hikoya qilish va bloklar bilan qurish kabi ko'plab shakllarda namoyon bo'lishini tan olish muhimdir. Har bir bola o'zini aks-sado beradigan tarzda ifodalashi uchun turli xil ijodiy vositalarni taqdim etish kerak. Bolalarni badiiy ijod bilan tanishtirish bolalarni badiiy ijod bilan tanishtirish erta bolalik davridagi ta'limning muhim qismi bo'lib, u tanqidiy fikrlashni, muammolarni hal qilishni va hissiyotlarni ifodalashni rivojlantirishga yordam beradi. Badiiy ijod bolalarga rasm chizish, rasm chizish, haykaltaroshlik va musiqa kabi turli vositalar orqali tajriba qilish, tanlov qilish, o'z fikr va his-tuyg'ularini ifoda etish imkoniyatini beradi. Nima uchun badiiy ijod muhim deganda: Badiiy faoliyat bilan shug'ullanish bolalarning nozik motorli ko'nikmalarini, qo'l-ko'zni muvofiqlashtirishni va fazoviy ongini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu ko'nikmalar akademik ta'lim va kundalik faoliyat uchun asosdir. Bundan tashqari, bolalar san'at yaratganda, ular tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va qaror qabul qilish bilan shug'ullanadilar.

San'at bolalarga og'zaki ifodalash qiyin bo'lgan his-tuyg'ularni ifodalash uchun imkoniyat beradi. Masalan, chizish yoki rasm chizish orqali bolalar qo'rquv, quvonch yoki qayg'u kabi murakkab his-tuyg'ularni qayta ishlashlari va muloqot qilishlari mumkin. Bu hissiy aql va o'z-o'zini anglashni oshiradi. San'at olami - bu erda hech qanday chegara yoki to'g'ri yoki noto'g'ri javoblar mavjud emas. Badiiy faoliyat bolalarning tasavvurlarini o'rganishga, yangi g'oyalar bilan tajriba o'tkazishga va original fikrlash usullarini rivojlantirishga imkon beradi. Bu erkinlik ijodkorlikni rivojlantirish uchun zarur bo'lib, u ta'limning boshqa sohalariga o'tishi mumkin.

Badiiy tajribalar ko'pincha bolalarni turli madaniyatlar, hikoyalar va istiqbollar bilan tanishtiradi. Turli xil badiiy an'analar va uslublar bilan tanishish ularning dunyo haqidagi tushunchalarini kengaytirishi va xilma-xillik va inklyuzivlikni qadrlashini rivojlantirishi mumkin, badiiy loyihani yakunlash yoki ijodiy maqsadga erishish bolalarda muvaffaqiyat

hissini beradi va o'ziga ishonchni oshiradi. Bolalar o'ziga xos narsalarni yaratganda, ular o'z ishlari bilan faxrlanadilar, bu esa o'z qadr-qimmatini tuyg'usini kuchaytiradi.

O'yindan badiiy ijod vositasi sifatida foydalanish bolalarni san'at bilan tanishtirishning eng samarali usullaridan biridir. Erkin rasm chizish, loy bilan qurish yoki sahnalashtirish kabi tadbirlar bolalarga bo'shashgan va yoqimli muhitda ijodiy tushunchalarni o'rganishga imkon beradi, turli xil badiiy materiallar bilan ta'minlash - rangli qalamlar, bo'yoqlar, markerlar, mato va loy - bolalarni turli to'qimalar, ranglar va shakllar bilan tajriba qilishga undaydi. Har bir material ijodiy ifoda uchun noyob imkoniyatlarni taqdim etadi. San'at o'quv dasturining matematika, tabiatshunoslik va adabiyot kabi boshqa qismlariga muammosiz kiritilishi mumkin. Masalan, bolalar fanda o'rgangan hayvonlarning rasmlarini yaratishi yoki matematikada geometrik shakllarni loyihalashi mumkin.

San'at orqali hikoya qilishni rag'batlantirish: San'at hikoya qilish uchun kuchli vosita bo'lishi mumkin. Bolalar o'zlarining hikoyalarini tasvirlashlari yoki eshitgan hikoyalarining vizual tasvirlarini yaratishlari mumkin. Bunday yondashuv nafaqat ijodkorlikni rivojlantiradi, balki savodxonlik va til ko'nikmalarini ham oshiradi.

Boy, rag'batlantiruvchi muhit yaratish: Mashhur san'at asarlari, qiziqarli materiallar va qo'llab-quvvatlovchi san'atga asoslangan tadbirlar kabi badiiy rag'batlarga boy sinf yoki uy muhiti bolalarni ijodiy salohiyatini o'rganishga ilhomlantirishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, ijodkorlik nafaqat estetik mahorat, balki bolaning umumiy rivojlanishining ajralmas qismidir. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni tarbiyalash orqali o'qituvchilar qiziqish, ishonch va chidamlilik tuyg'ularini tarbiyalashga yordam beradi, bu ularning hayoti davomida foyda keltiradi. Bolalarni erta yoshdanoq badiiy ijod bilan tanishtirish ularning har tomonlama rivojlanishi uchun juda muhimdir. Badiiy tajribalar bolalarga o'zini namoyon qilish, hissiy kashfiyotlar va kognitiv rivojlanish imkoniyatlarini beradi. Ijodkorlikni rivojlantiruvchi muhitni yaratish orqali o'qituvchilar va

ota-onalar bolalarni o'z fikrini ifoda etish, tanqidiy fikrlash va atrofdagi dunyo bilan mazmunli munosabatda bo'lish uchun zarur bo'lgan ko'nikma va ishonch bilan qurollantirishi mumkin

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M.Shoniyazova, "Maktabgacha ta'limda ijodkorlikni rivojlantirish". T: O'qituvchi, – 2020y.
2. X.Abdullayeva, "Bolalar psixologiyasi va ularning ijodiy faoliyatini rag'batlantirish". T: Fan va texnologiya, –2018y.
3. D.Qodirova, "Ijodkorlik va maktabgacha ta'lim: nazariy asoslar". T: Ta'lim, –2019y.
4. S.Jumayeva, "Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy fikrlashni rivojlantirish usullari". O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi jurnali, -2021y.
5. L.Gulomova, "Ijodkor bolalar: tarbiyalash va ta'lim berish Strategiyalari". T: Ijtimoiy fanlar, –2022y.
6. N.Karimova, va R.Xolboyeva, "Bolalar ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondoshuvlar". O'zbekiston pedagogika jurnali, –2023y.
7. A.Ismoilov, va Z.Nurmatova, Z. (2021). "Ta'limda innovatsion texnologiyalar va ijodkorlik". T: Innovatsiya, –2021y.
8. B.Hoshimov, va F.Abdullayeva, "Ta'lim jarayonida ijodkorlikning o'rni", O'zbekiston davlat pedagogika universiteti ilmiy jurnali, –2020y.